

Το Θέατρο

Δ. ΡΩΜΑ : «Ζακυθινή Σερενάτα».

Το Βασιλικό Θέατρο, πού έφέτος μέ τή νέα του διεύθυνση μάς έδωσε μιá σειρά ένδιαφερόντων έργων, πού προκάλεσαν στό έλληνικό κοινό τήν άγαθώτερη έντύπωση, τόσο γιά τήν έρμηνεία τους όσο καί γιά τήν σκηνοθεσία τους, ανέβασε ως τελευταίο έργο τής περιόδου του τή «Ζακυθινή Σερενάτα» τοϋ νέου έλληнос συγγραφέως κ. Διονυσίου Ρώμα. Τό όνομα τοϋ κ. Ρώμα είταν γνωστό, πρίν ακόμα άνεβεί τό έργο του, γιατί είχε προηγηθεί άρκετή διαφήμιση καί άρκετός θόρυβος μέ τό «Τρείς κόσμοι μιá ζωή», ένα δράμα δεκτό από τήν Καλλιτεχνική Έπιτροπή τοϋ Βασιλικού Θεάτρου, έδώ καί τρία χρόνια. Τό δράμα αυτό, πού, άν κρίνουμε από τίς φήμες, είναι ένα από τά άρτια έργα τοϋ συγγραφέως, δέν άνεβάστηκε ως τώρα—δέν ξέρουμε γιά ποιούς λόγους—καί ή διεύθυνση προτίμησε νά έμφανίσει τόν κ. Ρώμα μέ τή «Ζακυθινή Σερενάτα».

Είναι πάντα παρήγορο γιά τή θεατρική μας ζωή ή έμφάνιση ενός καινούργιου συγγραφέα, όταν πρό πάντων ό συγγραφέυς αυτός έχει κάτι νά πεί, έχει κάτι νά προσθέσει στό γενικό οίκοδόμημα. Καί πρέπει νά όμολογήσωμε πώς ό κ. Ρώμας είναι γνώστης τοϋ θεάτρου, κατέχει σέ ζηλευτό βάθος τά μυστικά του, γνωρίζει νά προκαλεί τό ένδιαφέρον τοϋ άκροατοϋ με τή χάρη καί τήν εύγένεια τοϋ διαλόγου του καί μέ τή συχνά ζωντανή διαγραφή τών τύπων του.

Σά βέρος ζακυθινός ό ίδιος είναι ποτισμένος από τήν άτμόσφαιρα τοϋ ώραιου νησιοϋ του καί οι εικόνες πού μάς ύποβάλλει έχουν συγκίνηση, ποιήση καί ρωμαντισμό, πού στήν ύπερβολή του, καταντά άπίθανος καί πού χαλά τήν ένότητα τοϋ έργου. Άλλά σαν άνθρωπος πού θέλγεται από τίς παραδόσεις τής πατρίδος του, ό κ. Ρώμας έμπνεύσθηκε από τήν ώμορφιά τοϋ νησιοϋ του κι' από τή ρωμαντική ζωή τοϋ πιό αντιπροσωπευτικοϋ τής τύπου : τοϋ ποιητοϋ Τσακασιάνου πού μέ τούς έρωτές του γέμισε τήν έποχή του. Ό συγγραφέυς προσπάθησε ν' αναπαραστήσει μέ ζωντάνια τή ρωμαντική αυτή έποχή καί τό έργο του, παρ' όλο τό φόρτο τοϋ διακοσμητικοϋ του στοιχείου έχει άρκετές σκηνές, γεμάτες ρωμαντισμό καί περιπάθεια πού δίνουν τό γενικό τόνο. Καί όπου ό κ. Ρώμας άρκείται στό ήθογραφικό μέρος, μέ τόν είδυλλιακό του χαρακτήρα, τότε κατορθώνει, χωρίς βέβαια μεγάλη έξαρση, νά δώσει ένα πίνακα όλο χάρη, χωρίς πάλι έσωτερικότητα. Τόν Τσακασιάνο τόν αναλύει έξωτερικά καί ό έσωτερικός άνθρωπος δέν ξεπετιέται από τή διαγραφή τοϋ χαρακτήρος πού είναι άτονη. Μά καί τά άλλα πρόσωπα τοϋ έργου δέν παρουσιάζουν πλαστικό βάρος καί οι πράξεις τους καθαρά έπιφανειακές δέν ύπαγορεύονται από άνάγκη ψυχική. Τό τονίζουμε πώς τό διακοσμητικό, στοιχείο, άφθονο σ' όλες τίς πράξεις, έβλαψε τό έργο, —κι' ακόμα οι σκηνές τής καντάδας καί τοϋ καρναβαλιοϋ, πού τίς έκμεταλλεύθηκε περίφημα ό σκηνοθέτης Μουζενίδης, φαίνονται σαν παρεμβολές, ίσως ώραιες, μά πού χαλαρώνουν τή δράση.

Ή «Ζακυθινή Σερενάτα» όσο στέκει στό επίπεδο τής κωμωδίας είναι ένδιαφέρουσα καί έχει χρώμα, Άπό τή στιγμή όμως πού γίνεται δράμα καί όπου τό μελοδραματικό στοιχείο κυριαρχεί άπόλυτα, τότε καταντά άφόρητη

μέ το άπίθανο έντελώς τέλος πού θυμίζει τό Ριγολέττο. Ή "Εμμα, ή έρωμένη του Τσακασιάνου, αντί νά ντυθῆ ραββίνος και νά σκοτωθῆ αὐτή από τους έχθρους του ποιητού, θά μπορούσε νά είδοποιήσῃ τόν έραστή της και νά φύγουν μαζί από τῆ Ζάκυνθο. "Ετοι μέ τήν τραγικότητα αὐτή, τραγικότητα πού δέν δικαιολογεῖται από τίποτε και δπου ή θυσία τῆς "Εμματος δέν είναι δυνατόν νά συγκινήσῃ, τό έργο του κ. Ρώμα «πέφτει» δπως λένε στή θεατρική γλῶσσα. Καί είναι κρίμα αλήθεια γιατί δέν σ'ερεῖται από άρετές. "Εχει κίνηση, ζωηρό χρώμα, θεατρικότητα, έξυπνο διάλογο, ώραιες σκηνές. Τά έλαττώματά του όμως είναι χτυπητά: και πρώτα ή χρησιμοποίησις του δεκαπεντασύλλαβου, κάτι έντελώς αναχρονιστικό, πού δέν συμβιβάζεται μέ τό θέατρο και πού δυσκολεύει τόν ήθοποιό άφάνταστα και τό θεατή πού παρακολουθεῖ μέ πολύν κόπον. "Ας μή κακοφανῆ στον κ. Ρώμα, ό δεκαπεντασύλλαβος γίνεται άνεκτός στα χέρια ενός πραγματικά μεγάλου ποιητού. "Ο συγκροφούς τῆς «Ζακυθινῆς Σερενάτας» στιχουργεῖ εύκολα, χαριτωμένα, άνετα, εύχαριστα, αλλά ποίηση μέ ουσία, μέ περιεχόμενο, μέ προεκτάσεις πού νά δονοῦν τήν ψυχή του άκροατού δέν έχει. "Εξ άλλου ή διαγραφή των τύπων του, ίδίως του Τσακασιάνου και τῆς "Εμματος, δέν είναι ολοκληρωμένη. Λείπει ή ένότης, ή ψυχολογία πού κάνει τά έργα βιώσιμα. Τά έπεισόδια δέ συγκινοῦν και όσο νά πασχίζῃ ό κ. Ρώμας νά τά διακοσμήσῃ μ' έξωτερικά χτυπητά χρώματα, δέν προκαλοῦνται από τίς μοιραίες εκείνες συγκρούσεις πού προέρχονται από τήν καθημερινή ζωή των ανθρώπων. Τό έργο σέ πολλά σημεία είν' άπίθανο, χάνει τήν ένότητα τῆς έμπνευσης και τῆς αρχιτεκτονικῆς και καταντᾶ ένα άπλό χρονικό μιᾶς έποχῆς. Αὐτός ό Τσακασιάνος μᾶς παρουσιάζεται σάν ένας ριμαδόρος, μέ άδικαιολόγητες φιλοδοξίες, ένας έγωίστης, λιγάκι παληάνθρωπος. Ποιητής βέβαια δέν υπῆρξε ποτέ του, άλλ' ως χαρακτήρας ἦταν κάτι άνώτερο άπ' ό,τι μᾶς τόν δείχνει ό κ. Ρώμας.

"Επειτα παρ' όλο τό δραματικό στοιχείο πού επικρατεῖ στή «Ζακυθινῆ Σερενάτα», τό έργο δέν μᾶς πείθει. "Αρεσκόμεστε νά φανταζόμεστε τό χαρωπό αὐτό νησι σά μιᾶ χώρα αφιερωμένη στον έλαφρόν έρωτα, στίς καντάδες, στο θεότρελλο καρναβάλι, μέσα σέ μιᾶ άτμόσφαιρα γεμάτη δνειρα και ποίηση, χωρίς αἵματα, χωρίς έκδικήσεις. "Ο κ. Ρώμας προτίμησε τό άπίθανο μελοδραματικό στοιχείο πού αντί νά προκαλῆ τῆ βαθειά, τῆ συγκλονιστική συγκίνηση, φέρνει στα χεῖλη τό εἰρωνικό χασμόγελο.

"Εργο άνισο, μέ άρκετή φαντασία, μέ τύπους ρηχούς, σχηματικούς, μέ άφόρητο μελοδραματισμό, μέ κάποιες σκηνές ώραιες, μέ διάλογο έξυπνο, αλλά γεμάτο ίδιωματισμούς, και πρό πάντων άφόρητα, σέ πολλά σημεία, έμμετρο, (ό δεκαπεντασύλλαβος δέν είναι παντού άνεκτός) έτοι παρουσιάζεται ή «Ζακυθινῆ Σερενάτα» τό πρώτο δράμα του κ. Ρώμα πού υπόσχεται, παρ' όλα τά έλαττώματά του, νά δώσῃ άργότερα έργα περισσότερο άνθρωπινα και ψυχολογημένα.

"Η παράσταση ως άνέβασμα από τό νέο σκηνοθέτη κ. Μουζενίδη ἦταν ένα αλήθινό χάσμα των ματιών και ένα πραγματικό κατόρθωμα στο σύνολό της. Τό έργο, χάρις στο σκηνοθέτη, απέκτησε εἰρμό, βρῆκε τήν κατάλληλην άτμόσφαιρα, είχε άρμονία, ρυθμό και ἦταν ένα θέαμα αισθητικό περίφημο. "Ο κ. Κλώνης και ό κ. Φώκας συνέτειναν και αὐτοί στήν όλη έπιτυχία.

Οί ήθοποιοί γενικά πορουσίασαν ένα σύνολο ζηλευτό. "Η κ. Μανωλίδου κάπως υπερβολικά «γλυκειά», αλλά καλή και μέ μεταπτώσεις στο παίξιμό

της. "Ο κ. Δενδραμῆς θά μπορούσε νά δώσῃ περισσότερη πνοή και έκφραση στο ρόλο του. Περίφημοι ἦτανε οί κ. κ. Δεστούνης και "Ιακωβίδης και μοναδική στον έπεισοδιακό της ρόλο ή δις Παπαδάκη. "Οπου άποδεικνύεται για μιᾶ φορά άκόμα πώς δέν υπάρχουν μικροί ρόλοι για τίς πραγματικές καλλιτέχνιδες.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΡΑΤΣΙΚΑΣ